

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Західноукраїнський національний університет
Соціально-гуманітарний факультет
Кафедра інформаційної та соціокультурної діяльності

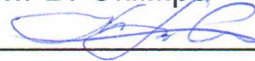
СКІМІРА Максим Володимирович

**Портретні нариси "Провідні журналісти Стрия"
/Portrait essays "Leading journalists of Stryi"**

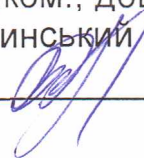
спеціальність: 061 - Журналістика
освітньо-професійна програма - Правова журналістика

Кваліфікаційна робота

Виконав студент групи ЖПР-41
М. В. Скіміра

Науковий керівник:
к.соц.ком., доцент, О. К.
Вільчинський

Кваліфікаційну роботу
допущено до захисту:

"30" травня 2024 р.

Завідувач кафедри

І. Р. Недошитко

ТЕРНОПІЛЬ - 2024

АНОТАЦІЯ

Скіміра М.В. Портретні нариси «Провідні журналісти Стрия». – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 061 «Журналістика». Західноукраїнський національний університет. Тернопіль, 2024.

Бакалаврська робота присвячена дослідженню публіцистичних жанрів та створенню інформаційного продукту у вигляді портретних нарисів про журналістів Стрия. У роботі розглядаються різні аспекти публіцистичної творчості, включаючи стиль та методи журналістської роботи.

Основна увага приділяється аналізу та класифікації публіцистичних жанрів, зокрема портретного нарису, що використовуються для відображення індивідуальності та характеру журналістів. У процесі дослідження було проведено аналіз зразків портретних нарисів, які створені професійними журналістами та аматорами, що дозволило визначити основні характеристики цього жанру.

На основі зібраної інформації та власного творчого досвіду були створені портретні нариси про журналістів Стрия. Ці нариси пропонують читачам глибше пізнати особистості та професійні якості видатних представників місцевого журналістики.

Ключові слова: публіцистичні жанри, нарис, журналісти Стрия, портретний нарис.

ANNOTATION

Skymira M.V. Portrait essays «Leading journalists of Stryi». – Manuscript.

Thesis for a bachelor degree by specialty 061 «Journalism». Western Ukrainian National University. Ternopil, 2024.

The bachelor's thesis is dedicated to the study of of journalistic genres and the creation of an information product in the form of portrait essays about Stryi journalists. The work examines various aspects of of journalistic creativity, including the style and methods of journalistic work.

The main focus is on the analysis and classification of journalistic genres, in particular, portrait essays, which are used to reflect the individuality and character of journalists. The study analysed samples of portrait essays created by professional journalists and amateurs, which allowed to identify the main characteristics of this genre.

Based on the collected information and personal creative experience, portrait essays about Stryi journalists were created. These essays offer readers a deeper insight into the personalities and professional qualities of prominent representatives of local journalism.

Keywords: journalistic genres, essay, journalists of Stryi, portrait essay.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ЖАНРІВ У ЖУРНАЛІСТИЦІ	6
1.1 Класифікація художньо-публіцистичних жанрів	6
1.2 Нарис як найпоширеніший художньо-публіцистичний жанр у сучасних медіа	11
1.3. Художньо-конструктивні та образно-виразові елементи нарису	18
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. СУПРОВІДНА ЗАПИСКА ДО ТВОРЧОГО ПРОЕКТУ	28
2.1 Опис та обґрунтування творчого проекту	28
2.2 Особливості текстового й візуального наповнення портретних нарисів про журналістів-випускників	30
2.3 Опис цільової аудиторії	33
2.4. Авторська ідея	34
2.5. Технічні і програмні засоби	35
Висновки до розділу 2	36
ВИСНОВКИ	39
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	41
ДОДАТКИ	45

ВСТУП

На сьогодні **актуальним** питанням залишається класифікація жанрових різновидів нарису, що пояснюється новими медіа тенденціями, конвергентністю та взаємопроникністю жанрів, стиранням їх жанрових меж. Дослідники у наш час одностайні щодо популярності цього жанру: попри його значний документально-образний потенціал у поданні соціально актуальних тем, він не витримує конкуренції із жанрами інформаційними та аналітичними у сучасних медіа. Будь-яка журналістська думка набуває своєї форми за допомогою певного жанру. Кожен жанр обов'язково має певну специфіку і журналістські твори не є виключенням.

Художньо-публіцистичні жанри, і нарис зокрема, досліджували такі журналістикознавці, як І. Гаврилюк, О. Глушко, О. Гусева, В. Здоровега, Т. Ковальова, Л. Кройчик, А. Тертичний, Й. Тодоров та інші. Вони приділяли увагу теоретичним аспектам дослідження жанру нарису, його жанровим ознакам, типологічним рисам, образності та логіко-раціональній основі подання інформації. Крім того, ще досі ведуться суперечки щодо розмежування в журналістиці понять «нарис» і есе. Саме тому нарис ще називають есе, тревел-текст, подорожнє есе чи подорожній нарис, проблемний нарис, портретний нарис [19, с.10].

Мета дослідження полягає у створенні добірки журналістських матеріалів у жанрі нарису про відомих журналістів Стрийщини.

Визначена мета передбачає такі **завдання**:

1. Охарактеризувати систему художньо-публіцистичний жанрів.
2. Визначити специфіку жанру «нарис» та його різновидів.
3. Розглянути теоретичні засади підготовки журналістських матеріалів у жанрі нарису.
4. Обґрунтувати потребу підготовки власного журналістського продукту у жанрі нарису на основі аналізу інформаційного ринку.

5. Створити власні журналістські матеріали у нарисових жанрах про журналістів Стрия.

Об'єктом дослідження є система художньо-публіцистичних жанрів у журналістиці.

Предметом даного творчого доробку будуть власні портретні нариси про відомих журналістів Стрия, щоб популяризувати їхню діяльність і вписати їх в контекст сучасної української журналістики.

Методи дослідження. Головним методологічним інструментарієм дослідження стали такі методи: історико-порівняльний, структурно-функціональний, контент-аналізу та моніторингу, а також метод узагальнення. Окрім цього – метод аналізу – для оптимізації характеристики та типології журналістських жанрів, їх особливостей. Застосування порівняльного методу дало змогу з'ясувати сучасний стан трансформації нарису в українських медіа. Структурно-функціональний метод разом із застосуванням між дисциплінарного підходу прислужився у визначенні та для виокремлення місця й ролі нарису в системі жанрів журналістики та процесах комунікацій з громадськістю. Методи моніторингу і контент-аналізу дали можливість виявити основні цільові аудиторії, на які спрямовані художньо-публіцистичні жанри журналістики, здійснити аналіз публікацій. Метод узагальнення застосовано під час опису результатів роботи з метою формулювання ґрунтовних висновків.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що матеріали і результати роботи поглиблюють знання зі специфіки художньо-публіцистичних жанрів журналістики, оскільки вони у сучасних медіа змінюються і трансформуються. Крім того, поглиблено розмежування різновидів нарису. У науковий обіг введено нові художньо-публіцистичні практики – створені автором портретні нариси про журналістів Стрия.

Практичне значення отриманих результатів полягає в можливості використання результатів роботи у подальшому вивченні різновидів нарису та його трансформації в онлайн-журналістиці. Використання фактичного

матеріалу, теоретичних положень та висновків роботи буде доцільним у викладанні журналістикознавчих курсів, при підготовці науково-методичної літератури. Також результати дослідження та створені автором нариси про журналістів Стрия можуть бути корисними й у культурно-просвітницькій діяльності.

Структура й обсяг кваліфікаційної роботи. Бакалаврська робота складається зі вступу, 2 розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списків використаних джерел і додатків.

РОЗДІЛ 1.

ХАРАКТЕРИСТИКА ХУДОЖНЬО-ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ЖАНРІВ У ЖУРНАЛІСТИЦІ

1.1. Класифікація художньо-публіцистичних жанрів

Як зазначають науковці, «журналістська праця – це не просто вміння вправно написати замітку чи статтю, хоча ці ази ремесла треба засвоїти, а своєрідний спосіб сприйняття світу, спосіб бачення реальності, спосіб мислення і світовідчуття, спосіб існування й усвідомлення себе у неспокійному житті» [19, с.10].

Слово «жанр» (від франц. genre – рід, вид) є багатозначним. Широко вживається у мові. Тут під словом розуміють вид, рід, стиль і літературний твір.

Визначальними характеристиками літературної форми вважаються різноманітні структурні елементи літературного твору, у тому числі предмет відображення, тип мовної організації твору, тип структури твору.

У публіцистиці під жанром розуміють «установлений вид твору, що склався історично і відзначається особливим способом засвоєння життєвого матеріалу, що характеризується чіткою структурою» [26, с.135].

Нині саме поняття «жанр» є доволі умовним. Його бачення як історично сформованої категорії переглядається внаслідок включення в журналістський твір елементів різних жанрів. Труднощі з чіткою жанровою атрибуцією спонукають журналістів-практиків до використання нейтральних термінів – «текст», «матеріал» або «стаття», що не вирішує питання бодай умовної класифікації, а навпаки ще більше заплутує дослідників і дещо меншою мірою – читачів, для яких важливо, щоб контент був просто цікавий.

У журналістиці різні типи новин поділяються на інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні. Традиційно до видів інформації належать різноманітні форми заміток, кореспонденцій, інтерв'ю, репортажів, звітів, тобто матеріалів, основним завданням яких є інформування,

відтворення, опис фактів, подій, явищ, передача поглядів людей на актуальні проблеми.

Матеріали аналітичного типу включають коментарі, аналітичні кореспонденції, різноманітні статті, огляди, листи, рецензії.

Основною метою цих робіт є аналіз і розуміння подій, у тому числі вже готових текстів: виступів політиків, науковців, наукових і мистецьких робіт, новинних публікацій. Саме в цих жанрах можуть переважати критичні підходи та суперечки.

Третя категорія – художньо-публіцистичні жанри. До них належать різного роду нариси, есе, памфлети, фейлетони.

Художньо-публіцистичні жанри – тип журналістики, який органічно поєднує мистецтво та журналістику для ефективного вирішення завдань.

Жанри мистецтва та журналістики включають есе, памфлет, фейлетон та інші модифікації так званої художньої журналістики.

1. Відображення різних рівнів суспільних відносин у художньо-публіцистичних жанрах: менше «людина-людина» і «людина-я сам», більше «людина-соціальні групи» та «людина-суспільство».

2. Художньо-публіцистичні жанри – це синтез емоційно-образних, раціональних і пізнавальних відображень дійсності, науки і мистецтва, культури і соціології.

3. Художньо-публіцистичні тексти мають свої стилістичні особливості.

Інформаційна функція визначає таку якість тексту, як документальність та об'єктивність. Впливають функції, пов'язані з оцінкою, експресивністю, емоційністю, полемічністю.

Ці жанри походять із публіцистики, мають логічне й раціональне походження та походять із вигаданих образів. Художній і публіцистичний тексти – це ціле, в якому публіцистичний і образний компоненти доповнюють один одного.

Художньо-публіцистичні жанри є синтезом початків журналістики та літератури.

В основі художньо-публіцистичних жанрів лежить документальність, але визначальним є враження автора від цього факту. Способи подання фактичного матеріалу:

- типографіка – вид узагальнення публіцистичного мистецтва. Це відображення персонажів і явищ в універсальній та індивідуальній формі за їх внутрішньою логікою, з певного світогляду. Типізація передбачає не тільки узагальнення, а й надання конкретних характеристик;

- авторська інтерпретація: подавати факти з власним розумінням, ділитись особистими почуттями, висловлювати ставлення до головного героя, прогнозувати розвиток подій;

- інтерпретація зображень: створити документальний образ за допомогою серії асоціацій та уявлень.

Замальовка – найкомпактніший вид художніх новин, що виражає авторське враження від події, поєднуючи інформацію та образи, замальовки з природи. Замальовки зазвичай розповідають про тривіальну одиничну подію, надають їй чудову семантику, підсилюють (суб'єктивно, звичайно) її зміст.

Нарис – основний жанр журналістики, який дає оперативні відгуки на важливі події в суспільстві, розкриваючи профіль цікавої людини, створюючи портрети колективів, розповіді про життя, звичаї людей певного регіону країни. Цей тип позначення є своєрідною рольовою спеціалізацією в журналістиці. Стилiстичні види включають приклади портретів, запитань, подорожей, науково-популярних тощо [26, с. 256-257].

«Есе – невеликий за обсягом короткий прозовий твір, якому властива довільна композиція, що виражає погляди та враження автора з певної нагоди чи питання і не претендує на вичерпне й остаточне пояснення предмета». Завдання цього жанру – надати інформацію чи пояснення [26, с.130].

Основними ознаками есе є невеликий розмір, невизначений обсяг та унікальна манера викладу.

«Фейлетон – жанр сатиричної публіцистики, що розкриває комічний характер негативних фактів і явищ реального світу, становить собою

«невеликий літературно-публіцистичний твір, у якому висміюють та засуджують якісь вади» [26, с. 424]. Основним засобом фейлетоніста є художній образ. Автор має створити образ негативного явища, події, героя, і зрозуміти цей образ, визначивши дві найважливіші характеристики: з одного боку, він показує його соціальну шкоду, а з іншого – комічний характер. Остап» Вишня створив приклад такого типу та назвав його «усмішка».

«Памфлет – публіцистичний твір сатиричного характеру, спрямований проти якого-небудь політичного або суспільного явища чи окремої особи» [26, с. 288]. Це жанр гостро викритої новинної сатири, в якій сатира стає сарказмом, повністю заперечуючи предмет роздумів. Цей жанр має ознаки документалізму та злободенності.

Фундаментальною частиною у замітках є факт. Зазвичай замітка і починається з нього, а навколо ґрунтуються деталі.

Журналістика – досить складна та практична наука. Журналісти щодня повинні доводити свою компетентність, винахідливість, творче мислення та вміння писати на практиці. Але з цією ідеєю важливо не втратити свій оригінальний стиль і цілі, які журналісти ставлять перед собою, щойно зайшовши в цю творчу студію.

На думку М. Бахтіна, «жанр завжди і той, і не той, завжди старий і новий одночасно. Жанр відроджується і оновлюється на кожному етапі розвитку літератури і в кожному індивідуальному творі цього жанру» [4, с.178–179]. Це повною мірою стосується не тільки літератури, а й жанрів журналістики.

Про майстерність журналістів можна судити з різноманіття типів. Тому що текст в новинах має більше художнє спрямування, ніж аналіз і тип інформації. Ці матеріали популярні у читачів своєю легкістю, простотою, спритністю, тонким гумором і особистим, вишуканим стилем автора.

Мистецькі та новинні матеріали ближчі до людей і легші для сприйняття. У цих текстах можна задати сумнівні запитання, описати цікаву

людину, розмалювати її подоби та риси характеру, розповісти про несподівану подію чи захоплюючу подорож.

Жанри видозмінюються не тільки через збільшення колективного творчого досвіду редакційних колективів. Вони відповідають конкретним запитам соціальної реальності, до того ж з капіталізацією суспільства і зростанням конкуренції серед редакцій видозміна жанрів відбувається ефективно і прискореними темпами.

Дослідники справедливо зазначають, що існуюча класифікація до певної міри досить умовна, оскільки жанри трансформуються, переходячи як усередині однієї групи, так і власне ламаючи колись чітко визначені межі жанрових груп» [27, с. 11]. Паралельно з усталеною і навіть, як дехто каже, застарілою класифікацією жанрів функціонують інші, новаторські й нерідко дискусійні концепції. Зокрема, Л. Кройчик переконаний, що будь-який публіцистичний текст неодмінно включає в себе три компоненти: 1) повідомлення про новину чи проблему, що виникла; 2) фрагментарне чи ґрунтовне осмислення ситуації; 3) прийоми емоційного впливу на аудиторію (на логіко-понятійному чи понятійно-образному рівні).

Історія жанрів української журналістики досліджена вкрай недостатньо і очікує спеціальних наукових розробок, де на конкретних прикладах простежувалася б еволюція кожного жанру в певних історичних умовах. Тим часом, незважаючи на досить вузькі канонізовані межі жанрів, журналістська практика доводила можливість сміливого експерименту з жанровою системою по суті. Траплялося так, що в одній великій публікації поєднувалися репортаж та інтерв'ю, нарис і суто авторська аналітика, ставлення до певної події.

Нині класична система жанрів з поділом на інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні досі залишається провідною, хоча і в цю схему намагаються внести корективи. Намагання кардинально переглянути її, запровадити новий розширений жанровий поділ чи механічно перенести

іноземні класифікації на національну практику не завжди приносять очікуваний результат.

1.2. Нарис як найпоширеніший художньо-публіцистичний жанр у сучасних медіа

Нарис – складний і багатогранний жанр. Вільна і гнучка форма дозволила йому зайняти і відігравати важливу роль у розвитку літератури та публіцистики.

Його називають «королем» жанрів мистецтва та журналістики, тому що він вимагає особливих навичок публіциста, володіння словами, вміння аналізувати й узагальнювати факти, а також бачити й позначати найважливіші тенденції життя. Без цього жанру журналістика була б набагато гіршою і переважно інформативною, а не креативною.

Нарис може функціонувати як в публіцистиці, так і в художній літературі. У журналістиці нарисом зазвичай завершується вивчення жанрів, класифікованих за структурною, складністю та функціональною різноманітністю. І навпаки, у літературознавстві з нарису починається розгляд прозових жанрів.

Нарис іноді називають найменш унікальним видом мистецтва і найбільш обширним жанром журналістики. Відмінність нарису як жанру художньої літератури від публіцистики полягає у відмінності між невіршеним (художнім) та адресним (документальним, новинним) нарисом.

Нариси точно відображають факти та явища соціального значення, а також типові уявлення про певні соціальні групи суспільства, чиї ідейно-художні структури поєднують риси художньої літератури, соціологічних, соціально-економічних та філософських досліджень (зазвичай у інтерпретаціях новин).

Термінологічні суперечки тривають навколо понять «нарис» та «есе». З одного боку, в європейських мовах немає слова «нарис» – все документальне

називається есеїстикою. Використовуються й інші назви – есе, тревел-есе, проза тощо.

Важливою відмінністю є те, що висловлюючи конкретну проблему найважливішим аспектом є особистість автора та його бачення проблеми.

У нарисах зазвичай зображується бачення автором життя, яке стало предметом його інтересу. Наприклад, явище із життя, подія чи факт, що викликають сумніви, які автор у тексті може приховати.

Нариси часто називають «народними веселими історіями». Це художньо-публіцистичний жанр, де автори описують реальні події та факти, фрагменти призначені для спрощення «тривожних новин».

Нарис може бути написаний в різних стилях, що містить правдивість і точність інформації. Він також повинен відповісти на головні питання:

Хто бере участь?

Що сталося?

Момент, коли це сталося?

Де це сталося?

Чому це варто відзначити?

Чому це цікаво і важливо?

Як це сталося?

Як це вплине на читачів?

За обсягом нарис наближається до невеличкого оповідання, новели, але позбавлений чіткої, завершеної фабули, обов'язкової для новели, притаманної оповіданню.

З тематики розрізняють декілька видів нарису:

1. портретний нарис – розповідь про людину, його життя, погляди;
2. проблемний нарис – автор перш за все аналізує важливу проблему в її проявах через дії людей. Тому людина залишається на другому плані.
3. науково-популярний нарис розповідає про наукову проблему глибоко і доказово, але доступно і популярно.

Водночас у нарисі можуть поєднуватися риси різних жанрів, наприклад, репортажу, звіту, зарисовки, кореспонденції. Це говорить про жанрову свободу нарису, його рухливість. Дозволяє авторові міняти тональність оповідання, ритміку викладу за умови композиційної, сюжетної і стилістичної єдності матеріалу.

Портретні риси висвітлюють певний аспект людської концепції, розкривають внутрішній світ головного героя, його психосоціальні спонукання до дії, особистість і типовий характер. Автор аналізує характер головного героя.

У портретному нарисі необхідно вказувати на деталі, які відрізняють його від інших.

Переважно, це короткий зміст біографії, опис людських якостей, тому портретний нарис – це більше літературний, аніж публіцистичний жанр.

Головний герой портретного нарису – людина, змальована досить типово для свого часу, риси якої поєднуються з оригінальністю мислення та оригінальністю темпераменту.

Автор змальовує не тільки зовнішність героя, а й життєві ситуації з його участю, його дії. У портретному нарисі можуть бути подані інтерв'ю, монологи та принцип мислення особистості. Також мають значення професійні дані про людину, її інтереси, захоплення.

Тому можливість загального образу особистості значно розширюється, якщо автор займається соціологією і психоаналізом особистості.

У портретному нарисі ми приділяємо досить багато уваги біографії героя, але необхідно пам'ятати, що розповідати про всі подробиці його життя недоречно.

Варто звернути увагу лише на деякі важливі аспекти в житті, які є втіленням авторської думки та підкреслюють вражаючі події із життя та впливають на формування його характеру.

Таким чином, образним суб'єктом у портретному нарисі є сама особистість та універсальність. Автору портретного нарису доручено

розкрити внутрішній світ людини, показати її особистість, підкреслюючи характеристики та особливості. Наприклад, як у зразку портретного нарису: «Є багато різних цікавих людей, які досягли ужитті чимало, які є прикладом того, як втілювати в життя свої мрії, творити для людей прекрасне, бути гідною людиною і патріотом.

Я хочу розповісти вам про чоловіка, який став відомим завдяки музиці. Святослав Вакарчук – український музикант, вокаліст, композитор, автор власних пісень, лідер і засновник рок – гурту «Океан Ельзи», заслужений артист України, кандидат фізико-математичних наук, громадський діяч. Святослав має темне, витке волосся, з-під якого видніється його високе чоло. Це свідчить про те, що він дуже розумна та винахідлива людина. Музикант має ясний, відкритий і проникливий погляд. Виразні, карі очі весело дивляться з-під тонких та довгих бровей. Його щира та відверта посмішка дарує радість усім людям, а оригінальний, злегка захриплений голос і відмінну музику обожнюють мільйони шанувальників. Святослав має невисокий зріст та середню статуру. Музикант надає перевагу зручному вбранню, а також його одяг відповідає обставинам, в яких він перебуває.

Кожен з нас шукає свій ідеал. Це може бути людина, твір мистецтва, витвір художнього слова, літературний герой, а для мене ідеалом є Святослав Вакарчук» [31].

Проблемні нариси бувають економічними, соціологічними, філософськими, екологічними, судовими, дискусійними.

Предметом роздумів у цьому типі є проблемна ситуація. Автор стежить за її розвитком у своїх публікаціях. За своєю логічною структурою нарис може бути схожим на статтю. Причина такої подібності головним чином у відображенні принципу проблеми, яка домінує. Як і у статтях, у проблемних нарисах автор визначає причину проблеми, намагається виявити подальший розвиток проблеми та знаходить рішення. Звісно, це визначає багато характеристик, до якого б жанру ми не намагалися його віднести.

У той же час проблемні нариси завжди можна легко відрізнити від проблемних статей. Найважливіша відмінність полягає в тому, що в проблемному нарисі розвиток проблемної ситуації ніколи не подається, так би мовити, «голо», тобто у вигляді статистичних закономірностей чи узагальнених суджень, висновків тощо, які притаманні в статті.

На поверхні тієї чи іншої діяльності, яку досліджує автор, проблеми часто проявляються через конфлікт (або конфлікти), через суперечливі інтереси людей. Вивчаючи ці конфлікти, їх розвиток, він може проникнути в суть проблеми. Таким чином, спостереження за розвитком конфлікту в статті часто супроводжується різноманітними переживаннями героя та автора статті.

Щоб зрозуміти природу того, що відбувається, журналісти часто використовують різноманітні асоціації, схожість, відхилення. У нарисах це звичайна справа, але вони непотрібні у статті. Неможливо писати проблемні нариси, не розуміючи сфери діяльності, яка в них порушується. Лише при глибокому розумінні характеру справи автор може точно зрозуміти суть досліджуваної ситуації та відповідно описати її у статті.

Проблеми, з якими стикається суспільство в конкретному вимірі часу є актуальними для художньо-публіцистичних жанрів.

Автор тут завжди активний: він вільно веде безпосередній діалог з читачем, використовує історичні, числові, статистичні знання для роботи.

Спершу варто визначити проблему ситуації, а тоді висловлювати погляди та підтримувати їх власними знаннями, офіційними даними та художніми засобами.

Подорожній нарис утворився набагато раніше за інші. В його основі лежить розповідь автора про подорож, про те, що він побачив і почув. Характерним для подорожнього нарису є те, що ми поступово підходимо до обговорення об'єкта дослідження.

Насправді, подорожуючи, публіцисти спостерігають за людьми в ситуаціях, фіксуючи факти і події, відображаючи їх крізь призму особистого

спостереження. Також можливо поєднати елементи портретів і проблемних рефератів.

Нариси можуть містити епізоди з описом зустрічей, розмов, стосунків, опис соціальних і природних умов життя та середовища й міркування про них.

Відображаються переважно три типи комбінацій у подорожніх нарисах: хроніка (хронологічний опис явища, події, життя людини); структура, на основі причинно-наслідкової логіки (дослідження, аналіз, немає точної хронологічної історії); вільна форма написання (складні асоціативні зв'язки та метафоричні узагальнення з різними методами та засобами).

Реальність у подорожньому нарисі не тільки фіксується, а й зображується образно. Есеїсти створюють власний образ на основі фактів, описуючи певний період життя. Цей жанр представляє реальну модель мистецької журналістики. Однією особливістю літературного оформлення є різноманітність троп. Серед найбільш популярних і вживаних є прізвища, метафори, порівняння, іншомовні слова, риторичні образи, протиставлення, іноді – алегорія, сатира, гіпербола.

Сьогодні цим видом роботи займається велика кількість блогерів: пишуть пости про свої подорожі, діляться корисними посиланнями, описують цікаві місця, традиції та особливості країни. Розповідають історії з великою кількістю фотографій, іноді показуючи таблиці та графіки, порівнюючи, сперечаючись, переконуючи.

До особливостей нарису можна віднести:

- невеликий розмір;
- немає чіткого і завершеного сюжету;
- художньо-публіцистичний стиль;
- основна мета – продемонструвати та пояснити особливо важливі або нові, раніше невідомі факти;

- виклад наукових фактів чи суспільних явищ ґрунтується на сюжетному розвитку в ньому людей (введення персонажів у оповідання робить твір художнім);
- використання художніх засобів, таких як епітети, метафори, метонімія, іронія, рефрени, порівняння.

Саме такі художньо-виразові засоби використано у зразку подорожнього нарису: «Київ вечірній. Як правдиво каже реклама – «це вам не цукерки». Дорогою до метро вирішила знайти того бандуриста, який грає біля Хрещатика, і якого я бачу кожного разу, як приїжджаю. Його, на велике розчарування, не було. «При битій дорозі» лише сумно лежала бандура і картонна пошарпана коробка для копійчин. Купа табунних ніг дисонансно стукотіли біля музичного інструменту, який благальними витертими струнами дивився на мене. Раптом я чомусь пройнялася всім болем того старезного дерева, що тепер нужденно, пригнічено мерехтіло випаленими українськими візерунками на колись живій шкірі, а тепер знеціненій деревині для перехожих та безцінній матерії для загубленого музики. Мурашки влаштували забіг по моїй шкірі, коли я уявила можливу історію цієї бандури. Зробила фото на пам'ять. Не дочекавшись бандуриста, пішла геть» [31].

До сьогодні природа нарису остаточно не визначена. Різні вчені визначають його особливості по-різному.

Наприклад, Олена Гусева у своїй книзі «Внутрішня жанрова типологія прози» говорить: «Нарис може належати і до художньої літератури, і до публіцистики» [11, с. 2].

Дослідники І. Янська та Е. Кардін зазначали, що нарис рухливий і багатоваріантний, занадто часто змінює шкіру і швидко оновлюється. Постійне оновлення цього жанру й ускладнює його вивчення як такого. Це жанр, який синтезує в собі роздуми і опис. Жанр, в якому потрібно через вигадане розкривати дійсні факти.

Знання про основне завдання і функцію такого жанру, як нарис, допоможе прояснити та побачити тонку лінію, якої автори повинні дотримуватися, коли пишуть свої роботи.

У всьому цьому важко знайти місце поєднання літератури та журналістики. Адже ці два поняття з часом тісно переплелися. Як вже зауважилося раніше, це тому, що нарис завжди оновлюється, завжди формується як жанр, знаходить нові образи та нові межі.

Демонстрація та пояснення раніше невідомих важливих явищ – ще один компонент будь-якого жанру. Цей процес розвитку закладений у самому жанрі. Якщо в нарисі є таке завдання, то за кілька років він вийде на інший рівень разом з новими функціями.

Якщо в будь-якому художньому творі фантазія виходить за межі думки, тобто задум автора не настільки важливий і читач хоче продовжити розповідь, то у формі нарису, натомість, думка та ідея переважають над уявою автора, тому його думка вважається більш чіткою.

Пояснити, що таке журналістика, а що література, окремо не важко. Але, ми вважаємо, їх точкою дотику і є нарис. Жанр, який змінюється та оновлюється. Важливим критерієм диференціації жанрів журналістики є особливості літературно-стилістичних засобів вираження задуму. Набір творчих прийомів і засобів, що є природними і притаманними одним жанрам, може категорично не підходити іншим.

Отже, з усього вище переліченого можна зробити висновки, що нариси щодня вбирають свіжі фарби. Все залежить від автора, хто є оповідачем, і його мотивів – що він хоче сказати реципієнту.

1.3. Художньо-конструктивні та образно-виразові елементи нарису

Як ми уже знаємо, нарис має характеристики, притаманні багатьом творам мистецтва. Він спирається на найкращі художні прийоми у зображенні дійсності із власними інструментами публіцистичної поетики.

Художні засоби через зображення, як правило, включають пейзажі, художні деталі, мовні особливості, діалоги, портрети тощо.

Їх основна функція – діяти як своєрідний сполучний міст, що з'єднує тексти між собою. Використовуючи різноманітні прийоми художньої виразності, митці мають багато можливостей у вираженні життєвих явищ, передачі найтоншого стану людської душі, зображенні довкілля, зображенні персонажів із яскравими деталями та мовними особливостями.

Так відтворюються «фрагменти» реальності в різноманітних уявленнях. Крім того, створюються важливі передумови для естетичного сприйняття дійсності читачем.

«Природа художньої виразності реалізується головним чином у формуванні специфічного естетичного феномена, в залученні читача, слухача, глядача у естетичне переживання, в комплекс естетичного сприйняття. Подібне залучення в співпереживання передбачає не лише знайомство читача з документально-виразними фактами, не тільки логічно переконливе з'ясування їх соціально корисних і соціально-негативних зв'язків, але й використання документальних даних в особливій художньої інтерпретації. Остання передбачає прагнення і здатність автора поставити документальні фрагменти в такий контекст їх авторського сприйняття, в якому ці фрагменти набувають додаткового об'ємний і багатозначний естетичний зміст» [26, с. 435].

Пейзажі в нарисах використовуються не тільки як прикраса чи фон. Її можливості дуже великі. Пейзаж може використовуватися як опис місць і ситуацій, життєвих ситуацій, знімає напругу історії, ставить проблеми соціальної значущості, передає певні емоції до читачів, показує внутрішній стан головного героя твору і, нарешті, служить композиційним елементом.

Форма і спосіб використання пейзажної замальовки значною мірою залежить від цілей і завдань, які стоять перед репортером.

У нарисі Миколи Климонтовича «Рум'яне місто» немає детальних пейзажних замальовок, але кожен пейзажний штрих має своє специфічне

призначення у творі. У першому випадку для розмежування місцевості використовується краєвид: «День хилиться до ранніх сутінках, в'ється перший буревій, поривами налітає вітер, ви стоїте перед замкненими готелем, в якій мали надію прийняти гарячий душ, і податися вам нічого нікуди ...; поземка тим часом перетворюється натурально в заметіль, мороз під двадцять, справу до п'яти, і, озираючись по сторонах у пошуках хоч таксі, яких тут, звичайно ж, не заведено, ви помічаєте неймовірну картину: з усіх кутів у валянках з калошами, тілогрійках і вушанках їдуть по сніжних мостовим люди – на велосипедах ... » [31].

У іншому нарисі передано пряме авторське враження: «Крізь завісу на вікні низько било сонце, я відсмикнув її. Снігопад вірш. Прямо переді мною темніла вода не завмерлого ще озерного затону, на березі вгору витертою днищами одна на одній лежали старі човни. Навпаки – з щільно пригнаних сторч темних сирих дощок паркан, що переходить у стіну сараю, і стіна ця йшла у воду. І просто в воду ж відчинялися в цій стіні дверцята –російська Венеція»» [31].

У третьому – для порівняння: «Колись, у слепцовські часи, Осташков славився раками, сметком і маринованими минь. У наші дні раків, як і міні, зробилося мало, їм потрібна чиста вода, зате далеко за межами околиць гуляє чутка про неймовірне достатку в озері вугрів» [31].

У четвертому – задля того, аби описати шлях, використовуються стилістичні засоби синтаксису – речення з однорідними присудками, уточнюючими обставинами тощо: «Обитель – на острові Столобенском, туди веде мальовнича дорога, що в'ється крізь сосновий бір. Вона пірнає в якийсь яр, зринає в якомусь дуже благопристойно що дивиться в сніжному покриві селі, огинає його по околиці, і, не помітивши як, ви в'їжджаєте на вузький міст і підіймаєтеся круто вгору, опиняючись раптом під монастирськими стінами. Навколо на сусідніх островах видніються і сям і там запорошені села, а монастир піднесений над озером. Затоку та заплави вже заморозив,

хоча вода на самому озеріще чиста, і в затоні видно одинока постать рибалки. Пейзаж самий заспокійливий» [31].

Ці та інші пейзажні замальовки присутні в багатьох різновидах нарисів, створюють не лише унікальний фон для новинних подорожей, а й поетичну суть історії. За допомогою пейзажів автор відтворює картини, характеристики та особливості давньоруського міста, зображує побут людей.

У подорожніх нарисах необхідно використовувати краєвиди:

- для географічної вказівки, де проводиться дія;
- зображення місцевості, щоб читачі краще зрозуміли природні умови життя людей, екзотичність;
- зображення подорожей, що використовуються для динамічного опису змін;
- аби зафіксувати різні природні явища.

У портретному ж нарисі пейзаж може нести як контекстне, так і смислове навантаження, відкриваючи нове про людину. Ось, наприклад, книга Олега Блоцького «На лезі бритви» про відому альпіністку Рано Сабірову та її пригоду через Гіндукуш із Пакистану через Афганістан до Таджикистану. Її супутницею була американка Фріда.

Перший пейзажний ескіз описує небезпеку початку маршруту: «Три дні експедиція по вузькій стежці підіймалася все вище і вище в гори. Люди йшли по маленькому уступчику, постійно притискаючись до скель. Часом він був настільки вузький, що стопу доводилося ставити на ребро. І якщо зірвешся, то ніхто і ніщо не допоможе» [10, с. 37].

Небезпека збільшується у наступній замальовці: «На четвертий день експедиція вийшла під перевал. Починалося царство льодів і запованих тріщин. І ось тут-то суцільний низкою, немов неприборкана лавина з гір, пішли неприємності» [10, с. 58].

У цьому тексті була використана подібна функція порівняння. Журналісти повідомляють, що Рано Сабілова та її американські колеги безнадійно відстають від своїх лідерів під час важкого переходу. Автор-

нарисовець передає ті катастрофічні умови для жінок через зображення суворого середовища: «Три величезних, непідйомних тюка залишилися лежати на снігу. Навколо на всі боки тягнулися гори, шлях через які був невідомий. Зв'язку із зовнішнім світом не було. Йшов мокрий холодний сніг, поривами дув крижаний вітер, і допомоги чекати було нізвідки... Справа йшла до вечора. Мороз опустився до 20 градусів. Жінки, розбивши намет, забралися всередину. Там, обнявшись, вони дали волю сльозам. Вони плакали і абсолютно не соромилися своїх сліз. А маленька палатка була крихітною кольоровою крапелькою на тлі величних зламів величезних гір, вічних льодів і стрімких прірв» [10, с. 94].

За допомогою контрастів автору вдалося описати внутрішній стан альпініста, передавши не лише страх перед невідомим, а й відчай. Звернення до природи спонукає журналіста до розгляду філософського проекту, що відображає особливість світогляду автора, з одного боку, і героїчність твору – з іншого. «Саме в таких суворих і величних горах людина з особливою гостротою починає відчувати себе мікроскопічною піщинкою світобудови, крихітною часткою вічного світу, який він, як не пнеться, а до кінця зрозуміти все одно не зможе. І він чітко усвідомлює, що з природою жартувати не можна, переоцінюючи свої сили. Гори за це неодмінно покарають. Цивілізація залишилася десь далеко-далеко. А тут – свої закони. Але альпіністи не здалися. Увесь час, коли альпіністи намагалися знайти дорогу в Афганістан, піднімаючись на гору, їх об'єднувала духовна ніжність» [10, с. 96]. Іноді їхні шляхи могли розійтися. Але вони, незважаючи на всі свої відмінності, йдуть на крок далі, придушуючи прояви егоїзму, відчаю і страху.

Автор використовує пейзажні замальовки:

- аби зобразити барвисту сцену (природний фон);
- через контраст передати всю небезпеку лазіння;
- висловити свої почуття, від смутку і відчаю до надії;

- показати подолання природи, як труднощі можуть духовно зблизити людей;

- показати не лише духовну силу, а й характер.

Наявність делікатних пейзажних замальовок в портретних нарисах є швидше винятком, ніж правилом. Адже увага митця більше зосереджена на біографічних аспектах життя людини, розкритті її характеру, вияві психологічних особливостей тощо.

Тому, якщо в тексті нарису присутні пейзажні компоненти, вони часто використовуються як фон для характеристики місця дії. Елементи пейзажу потрібно вводити в портретні нариси лише тоді, коли без цих засобів виразності неможливо передати атмосферу того, що відбувається, не проникнути в суть людського світогляду, не з'ясувати ставлення людини до світу. У цьому випадку осмисленим елементом стає пейзаж.

Щодо використання пейзажів у портретних нарисів, то можна зазначити, що вони слугують для:

- створення контрасту між внутрішнім станом головного героя та навколишньою природою;

- використання як засобу розкриття природи людини;

- використання як фону для портрета героя;

- використання як прийому розкриття світогляду героя тощо.

Компоненти ландшафту вкрай рідко зустрічаються у нarisі, про який йдеться. Це тому, що тут виділяється думка автора.

Пейзажі, однак, можуть бути використані як експозиції, наприклад, у розслідувальному narisі Олександра Екштейна «Оргії в місті мертвих». Опрацювання статті починається з пейзажного живопису: «Весняний таганрозький парк був гарний тією красою, від якої ні з того ні з сього починають плакати жінки, напиватися чоловіки і вити собаки. Понякін, старший інспектор карного розшуку в славному місті Таганрозі, і я сиділи на лаві не дарма. Коли на початку алеї з'явилися двоє молодих чоловіків,

Понякін внутрішньо напружився, а зовні розслаблено насолоджувався пейзажем...»

У цьому випадку краєвид виконує подвійну функцію:

- з одного боку, він чітко визначає місце і час операції;
- з іншого – стає своєрідним прикриттям для агентів, які займаються розшуком наркоторговців.

Як художній засіб постановки питань соціальної значущості пейзажні компоненти можуть бути використані в нарисах на екологічну тематику.

У малюнку краєвиди можуть бути:

- як художній інструмент для порушення важливих соціальних проблем;
- відтворенням суспільного життя людей.

Тому пейзаж у нарисах використовується не тільки як прикраса або своєрідний фон. Його можливості дуже великі.

Пейзаж може бути використаний як опис життєвих ситуацій, постановка проблем соціальної значущості, передача читачам певної емоції, показання внутрішнього стану головного героя твору і, нарешті, як композиційний елемент.

Форма і спосіб використання пейзажних замальовок багато в чому залежатимуть від мети та завдань журналіста, а також від типу малюнку.

Деталі в малюнку є одним із засобів, за допомогою яких можна типізувати мистецтво. За допомогою вдало знайдених деталей можна передати особливості зовнішності, мови, поведінки людини тощо. Опукло і наочно описати ситуацію, місце дії, будь-який предмет і, нарешті, все явище.

Звичайно, це вимагає від художника особливої обережності. Саме для відтворення цих «дрібниць» багато письменників і журналістів ведуть блокноти, які містять найпереконливіші деталі, які можна використати у своїх малюнках. Яскравими деталями можна замінити цілі описові фрагменти, вирізаючи непотрібні та незрозумілі деталі.

До основних характеристик деталі можна віднести її візуальні можливості та специфічність. Деталі також можуть бути ефективним засобом образів у нарисі.

У нарисах використовуються не тільки важливі деталі, але й невідповідні деталі. Основних, характерних деталей часом недостатньо. А незначні деталі, самі по собі малоцінні, набуваються в контексті важливості, необхідності і дуже важливого.

Крім того, незначні деталі можуть підготувати читача до підтримки сприйняття деталей, або створити певний контекст, з якого буде створено загальне враження про описуваний сегмент дійсності. Тому не можна зменшувати цінність невідповідних деталей. У нарисі, якщо автор навіть деталізує первинні, другорядні, непрямі деталі, вони стають основними, головними в художньому образі, бо привертають увагу читача.

Таким чином, особливість роботи журналіста з деталями полягає в ретельному відборі найхарактерніших деталей, з одного боку, і мистецтві відтворення їх у тексті, з іншого. Все це може надати описуваному малюнку виразність, конкретність і образність.

Характеристика портрета безпосередньо пов'язана з психологічними особливостями індивідів. Власне, зовнішність людини, те, як вона одягається, звичні пози, жести, міміка тощо.

Основною вимогою до будь-якого портретного об'єкта є точність відображеної документації. У цьому випадку автор не має права вигадувати щось у зображенні людської фігури, але не варто і відмовлятися від типового. Він поєднує суворе документальне та художнє узагальнення, щоб народити повноцінні етюди.

У портретних нарисах журналісти активно використовують результати сучасної психології. Наприклад, з'ясувавши, до якого психологічного типу належить людина: оптиміста, апатичного, холерика чи меланхоліка, вони можуть визначити, як ті чи інші якості проявляються у зовнішності та поведінці людини.

Портрет людини відтворюється за певними психологічними особливостями. Для опису зовнішнього вигляду також використовуються різні портретні штрихи. Вони необхідні, коли репортеру потрібно підкреслити будь-який душевний стан головного героя, його звичні жести і міміку, нарешті, те, як він одягається і хапається.

Художній засіб зображення є не тільки необхідним засобом опису зовнішнього середовища, а й необхідним засобом опису внутрішнього стану людей. У сучасній журналістиці, закріплюються психологічні принципи подання психічного світу особистості.

Висновки до розділу 1

Як і мистецтво, журналістика реалізується в різних жанрах. Жанр – це відносно стійка структурно-смілова організація тексту, обумовлена характером відображення дійсності та ставленням до неї творця. У публіцистиці автора майже нічого не стримує: в есеї чи нарисі він може вправлятися образності й метафоричності

До жанрів сучасної інформаційної журналістики належать: нотатки, інтерв'ю, звіти про інциденти. До жанрів аналітичної журналістики належать: проблемні статті в пресі, сумнівні репортажі, листування, бесіди, коментарі, огляди преси, радіо і телебачення.

До художньо-публіцистичних жанрів: замальовка, нарис, есе, фейлетон та інші сатиричні жанри.

Нарис – літературний рід, відмінною ознакою якого є художній опис більшості окремих явищ дійсності, осмислених автором у їх типовості. Основу нарису зазвичай складає автор, який безпосередньо вивчає його об'єкт.

Основна особливість нарису – написання з натури. В інших літературних жанрах типізація створюється шляхом узагальнення відволікаючих автором характеристик багатьох окремих явищ.

Типове тут будується за допомогою фантастики, а фантастика ґрунтується на спостереженнях за цими явищами.

З особливостей нарису відзначають переважно характер нарису та його композиція. Він може взагалі не мати сюжету, або, принаймні, ослаблений. Автори нарисів часто переходять від одного характерного явища чи його сторони до іншого, просто окреслюючи їх залежності в загальному вигляді.

Не стримуючи розвитку потреби чітко й образно показати дію, автори частіше втручаються в хід подій, описаних від першої особи, ніж автори інших жанрів. Це дає їм можливість вільніше групувати матеріали, з різними можливостями порівняння, аналогій.

У нарисі важливіші публіцистичні міркування, наукові узагальнення, а іноді й статистика.

Нарис містить у собі елементи мови публіцистики та науки більшою мірою, ніж мова будь-якого іншого літературного жанру.

Характеристика й особливості нарису як жанру не залишаються незмінними. У різні історичні періоди і різні класи виникли й посилюлися окремі характерні сторони жанру, змінилося і місце нарису в інших жанрах.

Як один із жанрів художньої публіцистики нарис вирішує завдання створення реалістичного стилю своїми особливими засобами – вираженням типових явищ, типових психологічних змін людей.

РОЗДІЛ 2.

СУПРОВІДНА ЗАПИСКА ДО ТВОРЧОГО ПРОЕКТУ

2.1. Опис та обґрунтування творчого проекту

У реалізації завдань кваліфікаційної роботи, зокрема у підготовці власного інформаційного проекту, ми врахували результати наших спостережень щодо жанрової палітри художньо-публіцистичних матеріалів у медіа, їхньої тематики та частотності публікацій. Наш інформаційний проект – це три матеріали у жанрі портретного нарису.

1. Нарис про радіоведучого Олександра Костосяка.
2. Нарис про журналіста – новинаря Галину Яремчук.
3. Нарис про телеведучу Людмилу Дем'янцеву.

Концепція цих портретів журналістів полягає в тому, щоб заглибитися у психологію їхніх вчинків, а не лише залишитися на поверхневому рівні досягнень і нагород цих особистостей. Ми прагнемо зрозуміти людей, які стоять за професійними персонажами, їхні вчинки, подорожі, мотивацію та філософію діяльності. Роблячи це, ми прагнемо надати цілісне уявлення читачам про цих людей та їх внесок у сферу журналістики. Ці портретні нариси слугуватимуть взірцями рівня таланту журналістів Стрия.

Далі ми розберемо мету та концепцію кожного портрета, надавши схему нашого підходу до створення цих переконливих оповідей. У межах дослідження до аналізу також було залучено матеріали аналітичного спрямування, створені професійними журналістами.

Перший журналістський матеріал, присвячений радіоведучому та за другим покликом серця журналісту Олександру Костосяку. Дозволяє сформувати уявлення про радіоведучого як про людину, яка глибоко закорінена в засоби масової інформації і зацікавлена його виявами на всіх рівнях, а не лише на рівні початківця найвищих досягнень. Це доводить поглиблений інтерес Костосяка до своєї плідної праці, якою дорожить сьогодні, як і років 10 тому.

Вдалося також створити нарис про журналістку, яка навчаючись у національному університеті «Львівська політехніка», знала, що працюватиме за здобутим фахом та відбудує свою кар'єрну доріжку одразу.

Останній матеріал про Людмилу Дем'янцеву. Дозволяє читачеві розкрити телеведучу й журналістку в новому й незнайомому для більшості вимірі – як звичайну, проте успішну жінку, матір, що так само переймається проблемами, пов'язаними із правильним вихованням дітей. Окрім цього заходить час для себе та сім'ї й розвивається у всіх сферах, щоб бути кращою з кращих.

Хоча багато хто вважає нарис дуже легким до написання жанром, але мало хто замислюється над тим, що перед роботою над створенням нарису будь-якого різновиду варто окреслити його структуру а саме:

- визначити соціальну проблему;
- проаналізувати, як вона вирішується;
- пов'язати міркування автора з характерами найяскравіших героїв.

Нарис може бути як негативним, так і позитивним, із зображенням героя, який подолав життєві труднощі та допомагав іншим, або бізнесмен, який знайшов шлях до успіху.

Автору важливо зрозуміти секрет успіху і передати його читачеві. Цей жанр цікавий тим, що не обмежує уяву автора.

Думка автора має бути зосереджена на ситуації особи чи проблемі – таким чином, щоб закінчитися художньо-публіцистичною розробкою концепції особи (портретні нариси).

Автор цього жанру не лише цитує найяскравіші репліки героя з розмови, а й розуміє унікальність його особистості на основі різноманітних матеріалів.

Тематичний фокус пошуку новин був ретельно продуманий: прагнення до роботи, високі культурні потреби, гідність, бажання вчитись новому.

2.2. Особливості текстового й візуального наповнення портретних нарисів про журналістів-випускників

У цьому підрозділі ми глибше розглянемо особливості текстового та візуального змісту портретних нарисів про журналістів Стрия. Важливість дослідження тонкощів таких елементів полягає в їхній вирішальній ролі у формуванні оповіді та впливі на сприйняття аудиторії. Портретний нарис – це не просто написаний твір; це мультимедійний продукт, який використовує різні типи вмісту для створення повного та цікавого профілю особи.

Для початку ми обговоримо текстові аспекти, зосередившись на наративних техніках, використанні цитат, описових елементів і контекстної інформації. Кожен із цих компонентів відіграє важливу роль у побудові захоплюючої розповіді, розкриваючи особистості випускників, досягнення та внесок у сферу журналістики. Після цього ми розглянемо візуальні аспекти портретних нарисів, враховуючи вибір візуальних матеріалів, їх роль і взаємодію з текстом. Візуальний контент все більше набуває значення в цифрових медіа, і здатність ефективно використовувати його разом із текстом може значно покращити процес оповідання. Цей підрозділ має на меті забезпечити всебічне розуміння того, як текстовий і візуальний вміст поєднуються для створення переконливих портретних нарисів. Аналіз дасть цінну інформацію про створення ефективних і привабливих мультимедійних оповідей про журналістів Стрия.

Розповідь у портретних нарисах про журналістів Стрия відіграє ключову роль у розгортанні їхніх історій. Цей підхід утворює основу, навколо якої організовуються інші текстові та візуальні елементи. Техніка оповіді дає змогу автору цілісно та захоплююче описати професійний шлях журналістів, особистий досвід, досягнення та труднощі.

Дуже важливо створити розповідь, яка буде одночасно переконливою та інформативною. Це може означати висвітлення важливих віх у кар'єрі медійника, надання інформації про їхній особистий досвід і перспективи або проливання світла на їхній унікальний внесок у журналістику. Розповідь має

бути побудована таким чином, щоб підтримувати інтерес читача, ведучи його через історію, поступово розкриваючи різні грані особистості та кар'єри журналіста.

Використання цитат від першої особи, коли журналістів Стрия розповідають свої історії своїми словами, може зробити портретні нариси більш особистими та привабливими. Цей прийом може допомогти встановити емоційний зв'язок між читачем і темою портретного нарису. З іншого боку, розповіді від третьої особи можуть надати ширшу перспективу та дозволити більш об'єктивно відобразити кар'єру та досягнення журналістів Стрия.

Кожен із цих елементів збагачує оповідь, додаючи глибини та складності образу журналістів Стрия. Оптимальне використання технік оповіді може зробити портретні нариси більш привабливими, інформативними та такими, що запам'ятовуються.

Візуальний матеріал відіграє вирішальну роль у доповненні та посиленні текстового змісту в портретних картинах. Вони надають відчутний, яскравий вимір розповідям, часто передаючи інформацію, яку неможливо повністю охопити лише словами.

Фотографії особливо важливі в портретних картинах про журналістів Стрия. Вони можуть запропонувати зазирнути в професійне життя суб'єктів, їхнє робоче середовище, важливі події кар'єри та навіть їхні особисті моменти. Картинки з різних періодів їхнього життя можуть візуально відобразити їхній ріст і еволюцію, слугуючи потужним доповненням до хронологічного розвитку оповіді.

У нашому проекті було застосовано усі основні принципи творення публіцистичного тексту у жанрі портретного нарису. Окрім покращення стилю оповіді, візуальні матеріали також можуть скеровувати увагу читачів і розбивати великі блоки тексту, роблячи портрет більш привабливим і легшим для навігації. Однак їх слід використовувати зважено та таким

чином, щоб узгоджуватись із загальним потоком оповіді, щоб уникнути відволікання від основного змісту та не перевантажувати текст.

Взаємодія між текстом і візуалізацією має вирішальне значення для створення цілісного та всебічного портрета в портретних нарисах. Коли текст і візуальні елементи гармонійно поєднуються, вони мають змогу передати більш деталізоване та багатовимірне уявлення про журналістів Стрия.

Текст служить основою, надаючи контекст, інформацію та розповідь. Він готує основу для портрета, представляючи минуле, досвід і досягнення суб'єктів. Завдяки ретельно розробленій мові та техніці оповіді текст формує розуміння та сприйняття читачами журналістів Стрия.

З іншого боку, візуалізація додає рівень візуального оповідання, який доповнює та покращує текстовий зміст. Вони можуть фіксувати вирази обличчя, середовище та дії, пропонуючи візуальну інтерпретацію їхнього життя та роботи. Візуальні елементи можуть викликати емоції, створити візуальний інтерес і забезпечити більш безпосередній зв'язок із читачем.

Синергія між текстом і візуалізацією полягає в їхній здатності посилювати повідомлення одне одного та справляти глибший вплив на аудиторію. Коли текстовий зміст описує важливе досягнення чи подію, візуальні елементи можуть надати допоміжні образи чи ілюстрації, які посилюють його значення. Так само, коли текст заглиблюється в особисті історії чи досвід, візуальні елементи можуть оживити ці моменти, створюючи більш захоплюючий досвід читання. У нашому випадку, під час читання портретного нарису, аудиторія зможе переглянути світлини з різних етапів життя журналістів Стрия та більш глибоко відчувати їх досвід.

У створенні портретних нарисів про журналістів Стрия основну увагу було приділено використанню художніх засобів та особливої лексики. Вони допомогли передати емоційний та психологічний образ кожного героя, створюючи у читача відчуття близькості і зрозуміння.

У портретних нарисах важливо використовувати художні засоби для створення живого, глибокого образу головного героя. Це може бути

детальний опис роботи особи, її позашкільної діяльності, а також візуальних особливостей та емоційних вражень.

Щодо візуального наповнення, було вирішено використовувати лише ті фотографії, які не порушують особисті права героїв і не виходять за межі журналістської етики. Переважно це були професійні фотографії з роботи, а також власні зображення героїв, які вони добровільно надали для публікації.

Дотримуючись принципу журналістської етики, ми усвідомлюємо, що не всі деталі життя особи мають бути відкриті для громадськості. Наша мета – висвітлити професійні досягнення та внесок цих людей у розвиток журналістики й інших напрямків медіа, а не порушувати їх право на приватність.

Усі ці елементи допомогли створити серію яскравих, змістовних портретних нарисів, які відображають не тільки професійні здобутки, але і глибоку людську суть кожного журналіста.

Таким чином, взаємодія між текстом і візуалізацією в портретних нарисах про випускників кафедри журналістики є спільним процесом, який спрямований на створення цілісного та всебічного зображення. Якщо їх ефективно використовувати, вони працюють рука об руку, щоб передати історії, досвід і досягнення суб'єктів, створюючи більш привабливий і вражаючий досвід читання для аудиторії.

2.3. Опис цільової аудиторії

Цільова аудиторія для серії портретних нарисів про журналістів Стрия досить специфічна і звужена, оскільки портрети фокусуються на конкретній групі осіб в конкретному місці.

Місцева громадськість Стрия: Основною аудиторією будуть мешканці міста Стрия, які цікавляться місцевими подіями та особами. Ці люди можуть бути зацікавлені в тому, щоб дізнатися більше про видатних журналістів свого регіону та їхній внесок у розвиток міста.

Журналісти та студенти – майбутні журналісти: Професійні журналісти, які працюють або мешкають у Стрию, а також студенти – майбутні журналісти, можуть зацікавитися цими портретами як джерелом натхнення та вивчення історії свого професійного середовища.

Місцеві медіа та журналістські організації: Місцеві медіа-видання та журналістські організації, що відображають події у Стрию, можуть використовувати ці портрети як джерело інформації та вдосконалення своєї роботи.

Історики та дослідники: Люди, які вивчають історію міста Стрий, можуть зацікавитися цими портретами як джерелом для вивчення розвитку медіа та журналістики у регіоні.

Освітні установи та навчальні заклади: Серія портретних нарисів може бути корисною для використання в освітніх цілях у школах, коледжах та університетах, а також для окремих програм та курсів.

Ті, хто цікавиться журналістикою та історією: Особи, які мають загальний інтерес до журналістики або місцевої історії, також можуть зацікавитися цими портретами як цікавим інформаційним продуктом.

Отже, цільова аудиторія для серії портретних нарисів про журналістів Стрия включає місцевих мешканців, професійних журналістів, студентів, медіа-організації та дослідників, які цікавляться історією та розвитком журналістики у місті.

2.4. Авторська ідея підготовленої нами добірки журналістських матеріалів визначається жанровою специфікою нарису та його жанровими варіантами.

Представлені портретні нариси – це історія журналістики Стрия в особистостях. У кожного свій професійний шлях, пошуки себе, місця у світі інформації. Крізь призму особистого сприйняття матеріали окреслюють розуміння сутності журналістської професії, специфіки роботи радіо- і

телеведучого, фотожурналіста, засвідчують можливість поєднання мультимедійних навичок у сучасній журналістській реальності.

Герої нарисів – справжні медіафахівці, яким довіряє їх аудиторія. Їхній успіх базується на гармонії професійного та особистого, ціннісних пріоритетів, постійному саморозвитку та бажанню вдосконалюватися попри будь-які труднощі та перешкоди.

2.5. Технічні і програмні засоби

Під час створення нашого інформаційного продукту, ми ретельно готувалися та використовували різні технічні та програмні засоби для збору та аналізу інформації.

Диктофон: диктофон є незамінним інструментом для запису аудіо під час інтерв'ю. Він дозволяє точно зберегти всі відповіді та висловлювання інтерв'юваної особи. Завдяки цьому засобові, журналіст може повернутись до запису під час підготовки матеріалу або аналізу. Сучасні смартфони зазвичай мають вбудований диктофон, що робить його ще більш доступним та зручним для використання.

Диктофон дозволяє журналісту фокусуватись на співрозмовнику, слухати його відповіді та виявляти важливі моменти. Крім того, він допомагає уникнути втрати деталей та зберігає оригінальний звуковий матеріал для подальшої обробки.

Важливою перевагою використання диктофону є можливість повторного прослуховування інтерв'юваної особи, аналізу її відповідей та виключення будь-яких неточностей у подальшому створенні матеріалу. Журналіст може зосередитись на змісті інтерв'ю та уважно вислухати думки та переживання співрозмовника, знаючи, що всі дані записуються надійно і не пропадуть.

Microsoft Word: Microsoft Word або інші подібні текстові редактори є незамінними інструментами для журналістів під час створення інтерв'ю.

Вони допомагають структурувати запитання та забезпечують зручний інтерфейс для створення текстових документів.

За допомогою Microsoft Word або інших текстових редакторів журналісти можуть організувати запитання у логічний порядок, створити заголовки, нумерацію або маркери для кращої читабельності. Такі редактори дозволяють легко вносити зміни, виправлення або додавати нові запитання під час підготовки до інтерв'ю.

Створені текстові документи можуть бути використані як основа для написання сценарію інтерв'ю, де журналіст використовує питання і структуру, які були заздалегідь підготовлені. Такий підхід допомагає журналісту бути організованим та планувати хід розмови з інтерв'юваною особою.

Крім того, Microsoft Word використаний для написання самого тексту портретного нарису.

Пошукові системи та соціальні медіа: Використання пошукових систем, таких як Google, Bing або DuckDuckGo, а також соціальних медіа Twitter, Facebook дозволило зібрати вихідні дані. Ми використовували ці системи для окреслення загальних тенденцій, знаходження новинних статей, наукових досліджень, інтерв'ю з експертами та інших джерел.

Під час створення серії портретних нарисів ми комбінували ці технічні та програмні засоби, щоб забезпечити повноту та точність свого інформаційного продукту.

Висновки до розділу 2

У сучасній журналістиці є такий термін, який називається «Гонзоджурналіст». Це жанр, який відображає факти очима самого автора, показуючи його особисте ставлення до предмета оповіді.

Щодо нарису, то в ньому поєднано багато елементів прози. Найпоширенішим трендом є написання нарисів про знаменитостей, оскільки це дозволяє повністю розкрити їх як особистостей. А авторське ставлення,

виражене в стилі оповідання, свідчить про вплив людини на культуру та історію.

Оскільки нарис є жанром журналістики, він має відображати важливі соціальні проблеми. Це може бути що завгодно – від родинних зв'язків до кризи в системі правосуддя.

Для того, щоб розкрити повну картину проблеми, необхідно надати загальні положення ситуації. Було б дуже корисно надати статистику.

У підготовці своїх матеріалів у жанрі портретних нарисів ми зважали на те, що цей жанр являє собою опис, у якому особливу увагу потрібно приділити розкриттю особистості героя і водночас показати на його прикладі типові риси, що характеризують сучасне суспільство.

Хоча багато хто вважає нарис дуже легким до написання жанром, але мало хто замислюється над тим, що перед роботою над створенням нарису будь-якого різновиду варто окреслити його структуру.

У контексті цієї проблеми нарис використовується як спосіб розкриття предмета та створення висновків для вирішення проблеми. Тому він стає корисним для суспільства явищем.

Якщо дивитись з погляду публіцистики, нариси мають бути максимально документальними. Для цього ми провели підготовчу роботу. Наприклад, отримали в свій архів достатню кількість фактів. Маніпулюючи ними та додаючи свої спостереження, вибудували композицію, яка показує всю схему розвитку опису, причини та наслідки.

Ми підготували власний інформаційний продукт, який містить добірку матеріалів в жанрі портретного нарису про журналістів Стрия Олександра Костосняка, Галину Яремчук, Людмилу Дем'янцеву.

Авторська ідея підготовленої нами добірки журналістських матеріалів визначається жанровою специфікою нарису та його жанровими варіантами.

Також не варто забувати, що нарис – це жанр мистецтва, тому він повинен мати яскраві образи, багаті метафори та «змальовувати» характер головного героя. Тому люди, які читають цей нарис, побачать зображення

своїх знайомих або себе, оскільки риси характеру та поведінки в певних ситуаціях схожі. Так само читачі асоціюють себе, наприклад, з героями улюблених романів та оповідань.

ВИСНОВКИ

Аналіз й узагальнення результатів проведеного дослідження дає можливість зробити такі висновки:

Художньо-публіцистичні жанри досліджували такі журналістикознавці, як І. Гаврилюк, О. Глушко, О. Гусєва, В. Здоровега, Т. Ковальова, Л. Кройчик, А. Тертичний, Й. Тодоров та інші. Вони приділяли увагу теоретичним аспектам дослідження жанру нарису, його жанровим ознакам, типологічним рисам, образності та логіко-раціональній основі подання інформації.

Нарис – це один із найбільш актуальних жанрів художньої публіцистики, у якому журналіст у формі оперативного відгуку на суспільно важливу подію, розкриває образ цікавої особистості, створює портрет певного соціального колективу або розповідає про життя людей (побут, звичаї, традиції) у певному регіоні своєї або іншої країни світу. Жанровими варіантами нарису є: портретний нарис, подорожній нарис, фізіологічний нарис, проблемний нарис, науково-популярний. На сьогодні спостерігається злиття жанрів: нарис-інтерв'ю, нарис-розслідування, нарис-сповідь, нарис-спогад тощо.

Портретні нариси висвітлюють певний аспект людської концепції, розкривають внутрішній світ головного героя, його психосоціальні спонукання до дії, особистість і типовий характер. Автор аналізує характер головного героя. У портретному нарисі необхідно вказувати на деталі, які відрізняють його від інших. Переважно, це короткий зміст біографії, опис людських якостей, тому портретний нарис – це більше літературний, аніж публіцистичний жанр.

Головний герой портретного нарису – людина, змальована досить типово для свого часу, риси якої поєднуються з оригінальністю мислення та оригінальністю темпераменту.

Моніторинг української преси дозволив з'ясувати, наскільки активно журналісти використовують художньо-публіцистичні жанри та визначити місце нарису і його жанрових різновидів у мас-медійному контенті. Художньо-публіцистичні жанри значно поступаються інформаційним та аналітичним у періодичній пресі. Жанрова палітра художньо-публіцистичних матеріалів у різноманітна. Найбільш популярним є нарис, що має такі жанрові вияви, як портретний нарис, нарис-спогад, історичний нарис, нарис інтерв'ю, подорожній нарис. Абсолютна більшість художньо-публіцистичних матеріалів представлена портретним нарисом. З-поміж тематичних пріоритетів: культура, історія, професійна творчість, людина в історії. З урахування результатів теоретичного осмислення жанрових вимог нарису, моніторингу інформаційного контенту ми підготували власний інформаційний проект, який містить добірку матеріалів в жанрі портретного нарису про журналістів Стрия Олександра Костосяка, Галину Яремчук, Людмилу Дем'янцеву.

Авторська ідея підготовленої нами добірки журналістських матеріалів визначається жанровою специфікою нарису та його жанровими варіантами. У підготовці своїх матеріалів у жанрі портретних нарисів ми зважали на те, що цей жанр являє собою опис, у якому особливу увагу потрібно приділити розкриттю особистості героя і водночас показати на його прикладі типові риси, що характеризують сучасне суспільство.

Якщо в літературі можливі всілякі експерименти зі словом і з логікою висловлювання, творення в стані екстазу, натхнення, то в журналістиці все ж наявний раціональний момент, зумовлений як усвідомленим ставленням автора до об'єкта і предмета відображення, так і відповідними професійними стандартами та професійною етикою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горобець І. Сучасний український газетний текст: змістова концепція, структурна специфіка, жанрова диференціація. *Наукові записки ВДПУ ім. М. Коцюбинського. Серія: Філологія (мовознавство)* : зб. наук. пр. Вінниця : ТОВ «фірма Планер», 2020. Вип. 31. С. 123-132.
2. Дрешпак В. М. Жанрологія журналістських творів: навчальний посібник. Дніпро : УМСФ, 2021. 186 с.
3. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества. М., 1986. 345 с.
4. Тимошик М. Жанри журналістики як науково-практична проблема: до провокації фахової полеміки теоретиків і практиків ЗМІ. *Український інформаційний простір*, 2022. № 2 (10). С. 14-42.
5. Воронова М. Ю. Теорія та практика публіцистичного портрета: наук. видання. Київ : «ЛАТ&К», 2019. 312 с.
6. Варич М. В. Політичний портрет як різновид нарису в сучасній українській газеті. *Вчені записки Таврійського національного університету ім. Вернадського. Серія «Філологія. Соціальні комунікації»*. Том 25 (64). № 4.
7. Галич О. Теорія літератури. К.: Либідь, 2006. 488 с.
8. Гальчак С. Д. Заслужені журналісти України – випускники Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. *Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи розвитку* : матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції (25 жовтня 2018 р.) [наук. ред. В. М. Каленич]. Вінниця, 2018. С.108-112.
9. Гендер для медій. Підручник із гендерної теорії для журналістики та інших соціогуманітарних спеціальностей. / За ред. М.Маєрчик, О.Плахотнік, Г.Ярманової. К.: Критика, 2014. 217 с.
10. Михайлин І.Л. Журналістика. Словник-довідник. К.: Академія, 2013. 317 с.

11. Гусєва О. О. Своєрідність нарисового жанру та його співвідношення з іншими документальними жанрами. *Вісник Книжкової палати*. 2014. Вип. 8. С. 1-3.
12. Іващук А. Трансформація жанру нарису у нових медіа. *Вісник Львівського університету. Серія журналістика*. 2019. Вип. 46. С. 297-303.
13. Здоровега В.Й. Теорія і методика журналістської творчості: навч. посібник. Л.: ПАІС, 2000. 180 с.
14. Яцимірська М. Г. Культура мови журналіста: навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів: ПАІС, 2017. 168 с.
15. Літературознавчий словник-довідник / Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. К., 1997. 752 с. С. 189.
16. Максимець О. Фактологічний опис журналістського розслідування на сучасному етапі для медійної аудиторії. *Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи розвитку* : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (12–13 жовтня 2016 р.) [наук. ред. В. М. Каленич]. Вінниця, 2016. 352 с.
17. Харитоненко О. Жанрові грані біографічного дискурсу в сучасній періодиці. *Журналістика*. 2017. Вип. 16 (41).
18. Назаренко Г. І. Інформаційні жанри журналістики: навчальний посібник. Київ: НАУ, 2009. 124 с.
19. Основи журналістики: Практикум : навч. посіб. для студ. спеціальності 061 «Журналістика» / уклад.: Т. В. Фісенко, О. О. Гусак. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 49 с.
20. Торкут Н. М. Марінеско В. Ю. Біографістика як метажанр: спроба теоретико-літературної ідентифікації феномена. *Держава та регіони. Сер. : Гуманітарні науки*. 2014. № 4. С. 4–11.
21. Кравченко Є. Г. Сучасна українська публіцистика: мовно-естетичні тенденції. *Мова. Свідомість*. Концепт: зб. наук. статей / відп. ред. О.Г. Хомчак. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2019. Вип. 9. С. 131-137.

22. Табінський Я. «Людина в кадрі»: особливості нарисового висвітлення. *Збірник матеріалів звітної наукової конференції (секція «Журналістики»)*. Львів: Малий вид. ц-р ф-ту журн-ки, 2017. С. 67-71.

23. Шийка С. Жанрові особливості інформаційної журналістики. *Український інформаційний простір*. 2022. № 1 (9). С. 147–160.

24. Тертичний А. А. Жанри періодичної преси. Проблемний нарис: Навчальний посібник. 2011. 235 с.

25. Серов О. Особливості портретного інтерв'ю на телебаченні. *Сучасний мас-медійний простір: реалії та перспективи розвитку: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (12–13 жовтня 2016 р.)*. Вінниця, 2016. 352 с.

26. Балалаєва О.Ю. Журналістські жанри за стандартами Міжнародної ради з питань преси та телекомунікацій. URL: <https://dglib.nubip.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8b4a71b7-fd24-47c4-acb6-344bdbbc8168/content#page=173>

27. Риженко Л. Видозміни жанрових моделей друкованих ЗМІ. *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2016. № 1. С. 34-42.

28. Слинько Р.О., Погребна В.Л. Синтез жанрових різновидів у публікаціях біографічного спрямування. *Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі»* (м. Запоріжжя, 2 листопада 2022 р.). Запоріжжя, 2022. С. 181-184.

29. Шебеліст С. В. Типологія журналістських жанрів: сучасні теоретичні дискусії. *Молодий вчений*. 2020. № 9.1 (85.1) вересень. С. 136-140.

Електронні ресурси

30. Авторська ідея. Можливість її правового захисту

URL: <http://www.lex-line.com.ua/> (дата звернення: 16.02.2024)

31. Архів статей

URL: <http://arhiv-statey.pp.ua/index.php?newsid=6508> (дата звернення: 21.03.2024)

32. Портрет і біографія. Гранична сутність жанрів

URL: journlib.univ.kiev.ua (дата звернення: 23.03.2024)

33. Українська література.

URL: <http://www.ukrlit.vn.ua/info/criticism/essay.html> (дата звернення: 26.03.2024)

34. Українська енциклопедія

URL: <http://www.uapedia.com.ua/?p=1315> (дата звернення: 26.03.2024)

35. Художній нарис у жанровій системі публіцистичної спадщини
Олеся Гончара

URL: journlib.Univ.Kiev.Ua (дата звернення: 23.03.2024)

Олександр Костосяк

Нарис про радіоведучого Олександра Костосяка

Ідеальний журналіст існує в кожній людині і не завжди проявляє себе. Це він пише у стіл фейлетони, викривальні памфлети для такого ж ефемерного ідеалізованого читача, який, звичайно ж, з нетерпінням чекає ці твори. Цей читач може жити і в майбутніх поколіннях, які, безумовно, ще не розучаться зводити пам'ятники. Він працює пером у тиші самотності, даючи волю пригнобленому духу. Його перо – заручник у головного редактора чи жадібності, або одномоментного марнославства. Так хто ж він, цей журналіст, про якого ніколи ніхто не дізнається? Якими шляхами він ішов, що він бажав, де заблукав і куди зник, цей безславний викривач?

Напевно, він був народжений у сільській місцевості Львівської області України, де, якщо придивитися, то видно мальовничі краєвиди, відчутно свіже повітря та зачаровують красиві небо й поле. Далі народжуватися не

варто – ти не зможеш зазирнути за лінію горизонту, і з часом у тебе може проявитися провінційна короткозорість.

Познайомившись із людиною, який, окрім роботи на радіо, саджає город, плаче сімейний затишок у будинку та є прекрасним батьком для своїх маленьких двох дітей, одразу ж виникло питання: «Чи дійсно це так? Можливо, таких чоловіків зовсім не існує?» Але він саме той, який попри шалену навантаженість на радіо, а також додатковий підрібок фотографом для молодих пар, ділиться своїми силами, переживаннями та любов'ю з сім'єю. Дружина, син і донечка не обділені його увагою, живуть в гармонії з собою та один з одним.

Але ніщо, як відомо, не приходить само собою. І риси, які зараз здаються такими органічними в характері цього чоловіка, свого часу здобувалися наполегливою працею над собою.

Костос'як Олександр народився в Стрию Львівської області, Україна. Будучи ще юнаком, він любляв, як і всі хлопчики, проводити вільний час на спортивному майданчику із підлітками його віку і грати у футбол. Мріяв про те, що коли виросте і стане більш дорослим – у років так 15, – буде грати за збірну України. Проте дитячі мрії залишилися в минулому. Його увагу привернула журналістика. Написати замітку, поділитися роздумами із друзями в соціальній мережі, красномовно спілкуватися із колегами у прямому ефірі радіо і дарувати посмішки мешканцям свого міста.

Життєрадісний Сашко, який ніколи не показує себе сумного, а тільки пускає промінчики щастя довкола. Адже, як каже він: *«Оптиміст – це така людина, яка вважає, що могло бути і гірше, коли інший вважає, що гірше вже нікуди»*.

Він розпочинав свій журналістський шлях на радіо Стрий.FM ще в далекому 2012 році, коли були лише перші поштовхи до розвитку й модернізації медіа. Він сміливо вирушив у світ незнання, але цікавості. Дивився на все, що навколо, великими очима, але із палким бажанням до

пізнання. Навчався на власних помилках, переживав хвилювання та емоції, але завжди крокував уперед і попри все виходив у ефір.

Мікрофон, навушники і безліч документів формату А4, що були завжди на робочому столі Сашка, нагадували, що люди чекають на інформацію, а значить, потрібно говорити. Він переборював свій страх, з часом зовсім про нього забував і згадує сьогодні про це, як про щось тепле і приємне. Спогад, що дав сили і впевненості в собі.

Приємна дикція, захоплення слухачів і багато прихильниць зі Стрия – ось, що він отримав за 10 років творчої праці на радіо. Це безцінний скарб. А ще й думки і руки горіли фотографією. Куди б Сашко не йшов, що б не бачив, – усе фотографував: перший цвіт черешні, бузку, троянд... Він наче фарбував своїм поглядом все, що шелестить та літає.

Згодом, років зо п'ять тому, Олександр розпочав свою кар'єру фотографа. Його світлини відзначаються професійною обробкою, шляхетністю і креативними ідеями.

Журналістська творчість неможлива на порожньому місці. Союзниками творчості є інтелект і наполеглива праця. Праця до сьомого поту є джерелом виникнення творчості, трампліном на шляху до формування таланту.

То чи можна бути журналістом, залишатися самим собою, не бути провідником чийхось інтересів і викладати свої власні думки в сучасних українських засобах масової інформації? Чи можна без професійної освіти опинитися на орбіті людського інформування? Саме на ці питання шукає відповідь у тиші свого робочого кабінету ідеальний журналіст, якого ніколи не було.

Галина Яремчук**Нарис про журналіста-новинаря Галину Яремчук**

Ще зовсім юною Галина знала, на кого буде навчатися. Душа горіла тільки одним – словом! Змалечку любила розповідати бабусі з дідусем казки, співати українські народні пісні, які її вчили батьки, та декламувати віршики. Галинка розуміла, що з часом її мрія стане реальністю, а для цього потрібно діяти. Після закінчення школи у своєму невеличкому селі Рудники, що у Стрийському районі Львівської області, подала документи до національного університету «Львівська політехніка» на спеціальність «Журналістика», що відкрило їй світ інформації та цікавості. Проте час пройшов і п'ять років сумлінного навчання позаду. Свої перші пошуки роботи журналіста пов'язала з місцевою газетою Львова «Високий Замок». Публікувалися її матеріали нечасто, бо таких, як вона, було чимало. З часом дорога привела на радіостанцію Стрий.FM, де працює вже п'ятий рік.

П'ятий, але такий плідний рік, коли Галина Яремчук змогла проявити свою активність і цілеспрямованість у роботі. Її життєве кредо: *«Не варто*

боятися того, що нам не відомо, варто боятися того, що вже сталося».
Адже на власних помилках потрібно вчитися, варто здобувати досвід і вірити у краще.

Працюючи на Стрий.FM, журналістка не тільки є новинарем і формує подієвий інформаційний контент, а й стала практикуючим телеведучим. Навчилася співпрацювати з оператором, тримати правильно мікрофон, спілкуватися з людьми та монтувати відео самостійно. На початку своєї «нової» професії, Галина стажувалася у досвідченої Людмили Дем'янцевої. Вона стала для дівчини наставником та опорою, постійно навчала її новому, розповідала, як потрібно розмовляти в кадрі, яких помилок уникати.

Сьогодні ж Галина Яремчук навчає студентів, які приходять на радіостанцію або на телеканал в рамках практики. Проводить екскурсію, дозволяє начитувати текст та навіть записувати його в окремій кімнаті. Із вдячністю згадує свою наставницю та її фахові уроки.

Людмила Дем'янцева

Нарис про телеведучу Людмилу Дем'янцеву

Справжня майстриня своєї справи – телеведуча і журналістка радіостанції Стрий.FM Людмила Дем'янцева. Метою цієї панянки є популяризація домашнього читання, коли дорослі озвучують зміст книжок своїм дітям. Тому увага фокусується на книжках, що розповідають про життя видатних жінок і її діяльності зокрема. На думку Людмили Дем'янцевої, діти повинні знати про жінок, які зробили важливий внесок у покращення людського життя. Варто розповідати дітям про їх досягнення, здобутки, а також і помилки. Їм це буде пізнавально і корисно, допоможе цікаво провести час і знайти спільні зацікавлення з батьками. Журналістка актуалізує важливість останнього чинника, адже спільне проведення часу, на її думку, є важливим компонентом по-справжньому щасливої родини. Адже найціннішим є сімейний затишок та спокій.

Людмила Дем'янцева пропонує для розгляду біографію французької модельєрки, ікони стилю й успішної підприємщиці – Коко Шанель. Телеведуча відзначає, що історія успіху великої Коко є корисною для дітей, адже спонукає діяти за покликом серця й не просто вірити у власні мрії, а наважуватися і діяти, аби їх реалізувати.

Найважливішим для Людмили є її сім'я. Вона цінує думку і час своїх чоловіка та сина, бажає мати з ними більше приємних і пам'ятних митей, але реалії вносять корективи у мрії. Але це не жалість до себе, а просто буденність, яка переслідує кожного повсякчас, тільки по-різному.

Свою кар'єру розпочала ще з юнацьких років. У дитинстві мріяла працювати у сфері, де лунає багато музики, але ще тоді навіть уявити не могла, що її професія буде пов'язана саме з радіо! Але, за Божою волею, стала телеведучою! Поважає людей, які є відкритими та щирими, вміють цінувати все, що їм дається. Людей, які є особистостями, активними та цілеспрямованими, емоційно врівноваженими, а не керуються категоріями «хочу» або звичками. Тому вирішила, що прийшов час для змін, час, щоб вирушити в «інший світ». Для Людмили цей крок був непростий через нерішучість, невпевненість у собі, невідомість, що лякали молоду дівчину. Проте мотивувала себе тим, що легко тільки на дивані перед телевізором.

Згодом, через два роки, вона змогла подолати цю нерішучість і познайомитися зі світом медіа – радіо і телебачення. Сміливо йшла в ногу із часом та не боялася того, що чекає її попереду. Ще зовсім юна Людмила спілкувалася на радіостанції Стрий.FM зі слухачами та ділилася інформацією від колег. На початку своєї діяльності вона часом забувала, що потрібно говорити, із якою інтонацією доносити матеріал та що не можна озвучувати у прямому ефірі. З часом фахові навички набули автоматизму, а досвід збагачується щодня. Рік, а потім вже 9 років, які, за словами Людмили, пройшли крізь неї, залишивши на її тілі слід.

Сьогодні ця талановита та успішна жінка є не тільки теле- та радіоведучою на станції Стрий.FM і на телеканалі «ЛАН», а й ведучою

весільних церемоній та іміджмейкером голосу. На одній зі сторінок Instagram вона поділилася своїми порадами із читачами. Опублікований пост звучить так: «Як прокачати свою дикцію?» А вона знається на цьому бездоганно. Будучи в Стрию, хочеться зустрітися з нею – не лише заради змістовного спілкування, а щоб заслухатися її голосовим тембром, позичити шматочок уміння володіти власним голосом.

Життєве кредо Людмили звучить так: *«Берешся за роботу – доведи її до кінця! Критикуй себе і доведи все до професіоналізму!»*.